

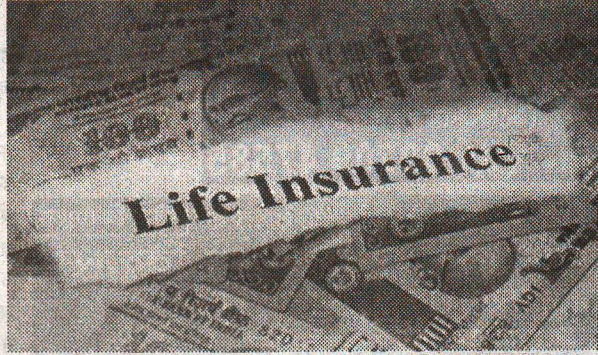
आयुर्विमा वेगळा कसा?

यश मोहन प्रसाद

(बरिष्ठ उपाध्यक्ष, एचडीएफसी
स्टॅंडर्ड लाइफ)

सध्याच्या उत्पन्नानून सर्व गोष्टींची पूर्तता करणे सर्वसामान्यांना अशक्य होताना दिसत आहे. भविष्यकाळात मोठ्या प्रमाणावर पैशांची गरज लागणाऱ्या प्रसंगांना तोंड देताना, सर्वांनाच बचत आणि गुंतवणूक करण्यावाचून पर्याय नाही. मुलांचे शिक्षण, निवृत्ती या गरजांबद्दल जसे अंदाज बांधून त्याची योजना आपण आखू शकतो, तसे आजारपण, अपघाती अपंगत्व, अवेळी मृत्यू आणि त्याच्या परिणामांचा अंदाज बांधता येत नाही. वेळ आणि स्वरूपाचा अंदाज बांधता येत असलेल्या ठिकाणी अनेक आर्थिक योजनांचा आधार घेता येतो. पण केवळ आयुर्विमा हाच पर्याय अंदाज बांधता न येणाऱ्या आणि अनिश्चित अशा परिस्थितीसाठी योग्य ठरतो.

पारंपरिक पद्धतीने आयुर्विमा हा अवेळी मृत्यू आणि दीर्घ आयुष्यासाठीची बचत या गरजांची पूर्तता करतो. आकस्मिक परिस्थितीत किंवा गुंतवणुकीच्या जोखिमेच्या परिस्थितीत गरजेची पूर्तता होण्यासाठी समान हप्त्यांमधील मुद्दल उचलून मोठ्या प्रमाणावर पैसा उपलब्ध होऊ शकतो. युनिट लिंकड योजनांमध्ये बाह्यतः नवे पैलू असून, ग्राहकांची संधी साधण्याची प्राथमिकता, लवचिकता आणि सहभाग

यांचा अंतर्भाव असतो.

गेल्या काही दशकांमध्ये मुख्यतः तीन विस्तृत असे कल लक्षात येतात अ) आयुष्यासोबत जुळलेली आकस्मिकता सोडविणाऱ्या योजना, ब) कालावधी सुरक्षित करणारे आणि युनिट लिंकड बचतीसारख्या योजना, क) कस्टमाइज्ड किंवा नॉन स्टॅंडर्ड योजना. जे एक तर मुद्दलच्या बाबतीत लवचिकता किंवा लाभ रचना आणि गुंतवणुकीच्या साधनांचा पर्याय देतात.

आयुर्विमा व्यावसायिकांना नेहमी विचारले जाते, की त्यांच्या योजना या वित्तीय बाजारातील इतर साधनांच्या तुलनेत कशा आहेत?

आयुर्विमा पॉलिसीमध्ये फरक करणारे विविध दावे आता आपण पाहूया.

१) नेहमीच्या आर्थिक साधनांमध्ये आकस्मिक जसे त्वरित वैद्यकीय गरज, अपघात, अवेळी मृत्यू आदींसाठी उपलब्ध रक्कम ही बचत केलेल्या रकमेसमान किंवा तेव्हापर्यंत वाढलेले

व्याज यांचा समावेश त्यात असतो. करारबद्ध हमी देणाऱ्या आयुर्विमा योजनेत एखाद्या व्यक्तीला निकडीच्या वेळी बचतीच्या कालावधीनंतर निर्धारित रकमेची पुरेपूर मदत होईल, अशी अपेक्षा व्यक्त केली जाते.

२) आयुर्विमा हे दीर्घकालीन करार असून, जिथे एखाद्याला निर्धारित कालापर्यंत ठराविक असा विम्याचा हप्ता अदा करावा लागतो. विमा उतरवलेले विम्याचा हप्ता भरण्यासाठी किंवा पैसे काढून घेण्यासाठी संकोच करतात. यामुळे काटकसरीची सवय होते. इतर आर्थिक साधनांमध्ये हे घटक नसल्याने लोकांना काटकसरीची सवय राहत नाही. आयुर्विमा पॉलिसी मग त्या पारंपरिक असोत किंवा युलिप या काटकसरीची सवय आणि शिस्तबद्ध बचतीची सवय नसणाऱ्या इतर योजनांपेक्षा चांगल्या असतात.

३) आयुर्विमा पॉलिसीचा कालावधी दीर्घ असणे हे निधी व्यवस्थापकाला विविध व्यवसाय चक्रामध्ये गुंतवून

ठेवण्यास मदत करून मूल्याधारित गुंतवणुकीवर लक्ष्य केंद्रित करण्यास उपयोगी ठरते. ऐतिहासिकदृष्ट्या ती सुरक्षित आणि संरक्षित गुंतवणूक बनते. पारंपरिक पॉलिसीमध्ये त्याच्या रकमेचे मूल्य हे परताव्याच्या किमान दराची हमी देत असून, करार कालावधीनुसार त्यात वाढ होत असते.

४) 'पॉवर ऑफ कंपाऊंडिंग' हे शिस्तबद्ध गुंतवणुकीचा पुरस्कार करतात आणि दीर्घकालासाठी चांगले असतात. आयुर्विमा पॉलिसीचे हे पायाभूत वैशिष्ट्य असते. पैसा जेवढ्या दीर्घकालासाठी बाजूला ठेवावे, तेवढा तो जलदगतीने आणि मोठ्या प्रमाणावर वाढतो. कोणत्याही अन्य वित्तीय साधनांमधील अल्पकालावधीच्या गुंतवणुकीच्या पर्यायापेक्षा तो जास्त गुण मिळवेल.

५) आयुर्विमा योजनेत प्रातीकर सवलती मिळतात. विशेष करून एमडब्ल्यूपीए (मॅरिड वूमन प्रॉपर्टी अॅक्ट) अंतर्गत असलेली संपत्ती ठेव ही विमाधारकाची दिवाळखोरी अथवा मृत्यू झाल्याच्या घटनेनंतर कर्जदारांच्या दाव्यापासून सुरक्षित असते.

६) आयुर्विमा कंपन्यांच्या तात्काळ वर्षाकन योजना दोन जोखीम संरक्षित करतात. अ) दीर्घ आयुष्य- व्यक्ती जिवंत असेपर्यंत निवृत्तिवेतन देण्याची हमी असते. ब) तेही समान स्तरावर (पुन्हा गुंतवणूक करण्याची जोखीम)

७) अनेक देशांमध्ये आयुर्विमा हे संपत्तीचे करसुलभ पद्धतीने एका पिढीपासून दुसऱ्या पिढीपर्यंत हस्तांतर करण्याचे साधन आहे.